

Fekete Gyula az élet és a halál kultúrájáról és a politikai harcok lényegéről

Megszakadó szívdobogás

Nagy viták után az 1960-as években vezették be a gyest Fekete Gyula író javaslatára. Azóta is a népesedési kérdésnek szenteli közéleti témájú írásainak legtöbbszörét, hiszen mindennél fontosabb közügyünknek tartja, hogy fennmaradnak-e az európai társadalmak és bennük a miénk, mivel az elöregedés immár oly gyors, hogy közelnek látszik az az idő, amikor visszafordíthatatlanná válik a pusztulás folyamata.

Magyar Nemzet Magazin

2007. január 20., szombat

A Ratkó-gyerekek másfél évtizeden belül nyugdíjba mennek, ami azt jelenti, hogy társadalmunkban végsőre csökken az aktív korúak aránya. Hol rontottuk el?

- Magyarországon fél évszázaddal ezelőtt váltott elégtelenre a születésszám, és azóta több mint 700 ezerrel apadt a lakosság lélekszáma, az anyaméhben pedig mintegy nyolcmilliónyi magzatot gyilkoltak meg. A világelsősk közé tartozunk a lakosság elvénülésében is, ezzel az iszonyatos önpusztítással azonban érdemlegesen és főképp eredményesen nem foglalkozott sem a politika, sem a tudomány. Számomra érthetetlen, hogy az elismerésre méltó Mindentudás Egyetemén a népesedésről egyetlen előadás sem hangzott el. Pedig a társadalmak létének és fennmaradásának legfőbb törvénye az élet és a javak újratermelése. Ennek alsó határa az életképesség szinten tartása, vagyis amikor a halálozások megegyeznek a születések számával. Az igazságos teherviselés megkövetelné, hogy képességei szerint mindenki vegyen részt a javak és az élet újratermelésében is.

- Biológiai okok folytán nem mindenkinek lehet gyermeke. E logikát követve, akkor Ők nem is lehetnek hasznos tagjai a társadalomnak?

- Egészségügyi vagy egyéb okból az emberek egy része nem vagy csak korlátozottan vehet részt mind a javak, mind az élet újratermelésének a folyamatában, de amennyiben egy társadalom életképes, az ilyen elkerülhetetlen hiányokat pótolják a többiek. Még a gyermektelenek is „besegíthetnek”: egy gyermektelen pedagógus az

egész életét a jövő nemzedékek szolgálatának áldozhatja, és bárki, aki normális körülményeket képes biztosítani, örökbe fogadhat gyermeket. Az utódokat szándékosan nem vállalók okozta hiányt viszont megszenvedni a társadalom. Hazánkban a termékenységi mutató a kívánatos 2,1-2,2 helyett már csak 1,23 körüli. Ennek az is oka, hogy aggasztóan szaporodnak az akaratlagos gyermektelenek, és évről évre fogyatkoznak a „túteljesítők”. A szinglikérdést nem lehet megkerülni.

- Jó néhány harmincas éveiben járó ismerősöm nagyon szeretne magának családot, de még párját sem találta meg. Nem igazságtalan azokat hibáztatni, akik épp hogy szenvedői alanyai ennek a folyamatnak?

- Természetesen ilyen esetek előfordulhatnak, de a mai európai fiatalokat jellemző túl nagy keresgélést nem tartom normálisnak. A média olyan világot közvetít, amelyet látva örült divat lett a partnerek változtatása. Mindenesetre a szerencsésebbjének azok helyett is teljesítenie kell, akik tényleg nem találnak maguknak házastársat. Az élet átörökítésével kapcsolatban mérvadónak tekinthetjük *Andorka Rudolf* néhai közgazdászprofesszor véleményét: az egyszerű reprodukcióhoz mindenképpen szükséges, hogy a házasság nők egy része három vagy annál több gyermeket hozzon világra, ugyanis sok asszonynak nem lehet utódja, illetve egy édesanyjának egészségügyi okokból megtilthatja az orvos, hogy több életet hozzon a világra.

- Ezzel ellentétes folyamatok zajlanak egész Európában.

- Az Economist című gazdasági lap nemrég beszámolt arról a brüsszeli konferenciáról, amely kontinensünk jövőjét mérte fel. Az előrejelzések megdöbbentők: az ENSZ előrejelzése szerint a világ népessége 2050-re csaknem kilencmilliárdra nő, ám Európáé jelentősen csökken, 2100-ra pedig katasztrófa várható. A becslések szerint például Németország 80 millió körüli lakossága a század végére 25 millióra csökken. A konferencián azt a tanulságot vonták le, hogy Európa elkerülhetetlenül eltűnik. Kontinensünkön Albániát és Törökországot európai részét leszámítva mindenhol elégtelen a születésszám, még a pozitív példaként beállított ír- és Franciaországban is. Ezekben az államokban ugyan 1,9 körüli a termékenységi mutató, de a társadalom teljes reprodukciójához egy családban 2,2 gyerekre lenne szükség. Az elvénülés veszélyes következményeiről mit sem tud a közvélemény, és érdemben nem foglalkozik vele sem a média, sem a közoktatás, sem a tudomány, hogy a politikát és a művészvilágot ne is említsem.

- Ha ekkora a baj, miért nem beszélünk róla többet a nyilvánosság előtt?

- Az elmúlt évtizedekben a neoliberais doktrinerek a nacionalizmus, a rasszizmus, sőt a fasizmus vádjával illették a demográfia tudományát is, tabu témává tették a megmaradás kérdéskörét. Vélhetőleg ezért e csönd, holott a keresők-eltartottak aránya folyamatosan romlik és ezzel az életszínvonal is. Kontinensünkön követhetetlenül no a társadalmi rezsi, ezáltal a külpiacon folyamatosan romlanak a cserearányok, így megkérdőjeleződik a neoliberaisok által istenített szabad verseny, és mindenképpen lehetetlen helyzetbe kerülnek a vállalkozók.

- Léteznek azért pozitív példák a nyugati civilizációban. Az 50-60 ezres lélekszámú moldvai csángó magyarság az egyetlen nemzetrésziünk, ahol még mindig megfelelő számú gyermek születik. A latin-amerikai országok legtöbbszörében sem figyelhetünk meg fogyatkozást. Mi az oka e különbségnek?

- Ezek még archaikusnak mondható, hagyománytisztelő közösségek, illetve társadalmak. Mélyebben vallásosak a csángók és a latin-amerikaiak is, mint az átlag európaiak vagy észak-amerikaiak. *II. János Pál* felhívta a figyelmünket arra, hogy a halál kultúrája és az élet kultúrája közötti drámai összeütközés előtt állunk. Az elvénülő társadalmakban már az életellenes erők a főszerep. A politikai harcok lényege az életigenlő, életpárti és az életellenes erők küzdelme: könnyen elkábulhat az, aki csak a jobb- vagy a baloldali, illetve a nemzeti vagy a kozmopolita

„zászlókra" figyel. Korunk kétpártrendszerében igazi törésvonal húzódik a politikai szervezeteken és a társadalmon belül is. A pártok csak annyiban különböznek egymástól, milyen arányban tömörül a tagságuk a megmaradás vagy a pusztulás oldalán, mindegy, hogy emögött határozott szándék áll-e, vagy sem.

- Hogyan ismerjük fel a pusztulást elősegítő erőket?

- Egyértelműen felismerhetjük az életellenes tartalmat az egynemű párok házassági és örökbefogadási, végső soron ifjúságrontó jogigényében. A könnyű drogok legalizálásának követelését szintén nem lehet a legnagyobb jóindulattal sem életpártinak mondani. Természetesen a túlzott alkoholfogyasztás és a dohányzás szintén életellenes, ám mindez nem ad jogalapot még károsabb szerek legalizált terjesztésére, különösen, mivel több káros szenvedély felerősítheti egymást. Példáink azt mutatják, hogy korunk többnyire liberálisnak hazudott doktrínerejei az emberi jogok nevében támadnak: a jogrendbe igyekeznek beépíteni az életellenes devianciákat. Aki pedig mindezzel szembeszáll, az hamarosan akár bíróság elé is hurcolható lesz diszkrimináció, gyűlöletkeltés vádjával.

- Ha az ön szempontját vesszük alapul, akkor vajon a jelenlegi magyar kormány az életpárti vagy az életellenes erőket erősíti intézkedései révén?

- Eddig sajnos túlsúlyban vannak az életellenes intézkedései. Ez nem jelenti azt, hogy minden kormánypárti politikus életellenes, sőt akik azok, nem biztos, hogy megfontolt módon, szándékosan azok. A tendencia azonban egyértelmű: a gyermekes családokat többletterhekkkel sújtja ez a kormány, nekik még az általános megszorítások közepette is a legnagyobb súlyt teszi a nyakukba. Pedig már eddig is igazságtalan volt a társadalmpolitika velük szemben. Először is életellenes a nyugdíjrendszer, amely önpusztító érdekviszonyokat kényszerít a társadalomra, ugyanis igaz, hogy törvényekkel biztosítja a jogot az öregkori ellátásra, ám a legkevesebb figyelmet sem szenteli annak, hogy egyáltalán lesznek-e kellő létszámú, a kor színvonalán felnevelt utódok, akiknek a nyugdíjasok majd benyújthatják a jogigényüket. Ráadásul ellenérdekeltséget is teremt a rendszer, hiszen miközben többnyire magasabb nyugdíj jár azoknak, akik nem vállalnak eltartó utódot, egyre elviselhetlenebb hátrányokkal bünteti azokat, akik nevelnek, azokat meg nem ritkán egyenesen ki is zárja a nyugellátásból, akik túlságosan sok időt töltöttek utódneveléssel. A magyar nyugdíjrendszer évtizedek óta úgy rossz, ahogy van, mert nem veszi figyelembe, hogy az öregkori ellátás egyaránt a javak és az élet újratermelésén áll vagy bukik.

- Sokan azzal érvelnek, hogy végigdolgoztak egy életet, jár nekik a nyugdíj. Ez elég nyomós érvnek hat...

- Lehet, hogy valaki részt vett a javak újratermelésében, de ha nem vállalt gyermeket, akkor az élet újratermelésében nem vett részt, és mások gyermekeitől várja el, hogy közvetett módon eltartsák időskorában. Ha több lenne a fiatal Magyarországon, akkor valószínűsíthetően többen tudnának járulékokat fizetni, így magasabb lenne a nyugdíj is. Annak viszont eleve több időskori ellátmány járna, aki az élet újratermelésében is részt vett. Magyarul: szerintem annak több nyugdíjat kellene kapnia, akinek két vagy több gyermeke van, és taníttatta is őket, szakmát adott a kezükbe.

- De akkor megint itt a kérdés: mi lenne azokkal, akiknek nem lehet gyermekük biológiai vagy párkapcsolati problémák miatt?

- Mindenkinek részt kellene vállalnia abban, hogy kellően népes generációk jöjjenek utánunk. Szerintem egyetlen forint segélyt, pótlékot, juttatást, támogatást sem kellene adni a két- vagy többgyermekes családoknak, ami egyébként megalázó vagy legalábbis lekezelő, ugyanakkor végképp el kéne törölni, sőt meg kellene téríteni a gyermekek nevelését terhelő adókat, illetékeket. Nem is értem, milyen alapon lehet adót kivetni a jövő beruházásaira. .. Legalább ilyen fontos, hogy az igazságtalan, az

elősködést társadalmi méretekben ösztönző adóztatás helyett a családi jövedelemadót vezessék be! Amennyiben létezik alanyi jog, ugyanúgy alanyi felelősség is kell hogy legyen. Akik tehát nem vállalnak két saját vagy örökbe fogadott gyermeket, azoknak hozzá kellene járulniuk mások nevelési költségeihez úgy, hogy az állam továbbítaná a költségtérítést azoknak a családoknak, amelyek mások helyett is nevelnek utódokat. Természetesen annak a személynek nem kellene fizetnie, aki egyedül nevel egy gyermeket. Az utódot nem vállalóknak még így is bőven marad igazságtalan előnyük, hiszen megtakarítják a szülői gondoskodást, a fáradságot. Igaz, ki is maradnak semmivel sem pótolható érzések az életükből.

- Mekkora az esélye annak, hogy ilyen irányultságú népesedéspolitika legyen a meghatározó Európában?

- Több mint kétszáz éve, mióta Európában a bérből és fizetésből élők az egyes társadalmak egyre jelentősebb rétegét képezik, az első számú közügy, a jövő megalapozása nem nyeri el méltó helyét a jövedelemelosztás kialakult gyakorlatában. Annyira általánossá, tömegessé vált az elősködés, a jövő felzabálása, hogy már egy újfajta kannibalizmusban tengődünk. Van azért még némi remény, Magyarországon is. Most vannak szülőképes korban azok a leányok, ifjú hölgyek, akik az 1970-es években születtek. Ha ezek az ifjak vállalnának két-három gyermeket, akkor megfékezhetnék a fogyatkozást, ha megállítani nem is lehetne. És őseink, felmenőink fáradozásai sem mennének kárba. Az ugyanis veszteség a társadalomnak, ha az élet sora megszakad akár egyetlen gyermektelen utód láncszeménél.

- Hol rontotta el az európai ember?

- A civilizáltnak nevezett világban a közgondolkodás és az értékrend súlypontja a családról, a nemzetről, a társadalomról az egyénre tevődött át. Polgárjogot nyert a közösségek szükségességének tagadása. Kordivat a nemzeti kötődés gúnyolása és a társadalom alapsejtjének, a családnak a tagadása. Ez nem véletlen, hiszen minden létező közösségben valamelyes fegyelemnek kell uralkodnia, amit az önmegvalósítást mindenek fölé helyező egyén elviselhetetlennek tart. Ezért nyilvánították korszerűtlennek a nép-nemzeti gondolatokat vagy az „Isten, haza, család" jelszót. Pedig mióta ember az ember, meghatározó volt az íratlan alaptörvény, az élet fenntartásának, átörökítésének a parancsa, szüksége, amely tartósan nem rendelhető alá az emberi-társadalmi lét semmilyen más törvényének. A XX. század második felében mindez megkérdőjeleződött a nyugati világban. Az elvénülő társadalom egyre nagyobb hányada részt vesz a jövő megrabolásában, ami olyan érdekviszonyokat alakít ki, amelyek igen rövid idő alatt szemlélet-, magatartásbeli és anyagi kényszerre válnak. Az akarva-akaratlanul életellenes erők többségre jutva demokratikus eszközökkel érvényesíthetik önző érdekeiket a gazdasági és a politikai elitben, a sajtóban és a közélet legtöbb fórumán.

- Csodavárás, ha valaki arra számít, lesz majd egyszer politikai akarat e téren a távlatokban gondolkodó reformhoz?

- Az elvénülő társadalom a demokráciát is életellenessé teszi, és gerontokráciává, vénuralommá torzítja. Az élet fenntartásának távlati érdekei roppant áldozatkészséggel szolgálhatók, de parlamenti demokráciákban gyakorlatilag lehetetlen szavazókat szerezni áldozatvállalás sejtetésével. Az akaratlagon gyermektelen, parazita életmódnak a leghatásosabb fegyvere az a hamis szólam, amelyet a neoliberais kommunikáció évtizedek óta sulykol: hogy ez magánügy, senkinek semmi köze hozzá. Az európai politikai erők túlnyomó része pedig szintén tabuként kezeli a kérdést. Pedig nem magánügy, hogy megmaradunk-e. Hány millió éves lehet a mellemben ez a szívdobogás, amelyet elődeim beláthatatlan sora adott tovább egymásnak, szülők a gyerekeiknek? Százezer éveken át soha egyetlen percre nem szakadt meg e szívdobogás, amely most engem éltet. Elgondolom, mennyi harc,

szenvetés, véráldozat őrizte meg... Tényleg magánügy, hogy akaratlagosan örökre megszakítom, jóvátehetetlenül? Valóban magánügy volna ez a szinte-szinte tömeggyilkosság, amellyel elődeim és lehetséges utódaim beláthatatlan sorát veszteném el magamban?